

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Llicenciatura / Màster en Teologia – especialitat sistemàtica				
Assignatura		6S084E L'Església local				
Any	2023-24	Curs	especialització	Valor lectiu	3 ECTS	
Període lectiu	2n semestre		Hores setmanals	2	Àrea	T. sistemàtica
Professor/a	Dr. Jaume Fontbona i Missé			Llengua	Català	

Descripció/Justificació

Aquest curs d'especialització pretén aprofundir en la realitat de l'Església local des de l'eclesiologia de comunió i en perspectiva ecumènica. Alhora pretén ajudar a descobrir quins són els paràmetres que defineixen l'Església local, tot presentant-ne l'estructura col·legial (un únic presbiteri) i sinodal (al si de la pròpia Església local i en el propi territori).

L'Església local s'insereix en el disseny de Déu. I és on l'Esperit Sant aplega totes les persones batejades en l'únic Cos de Crist, que ha destruït tot mur de separació; creant la nova humanitat (cf. Ef 2,14-15); aplegant-hi totes les comunitats eucarístiques; esdevenint *corpus Ecclesiarum* (LG 23), el Cos de les Esglésies dels *llocs*; recreant la fraternitat *visible*, no solament de les persones, sinó també de les nacions, de les ètnies, dels blocs humans.

Aquest curs, seguint J.M.R. Tillard, sostindrem que cal mantenir la expressió *Església local* com a signe de fidelitat a l'Escriptura i a la profunda intuïció de l'eclesiologia de comunió, que vincula l'Església amb l'obra de Déu en la creació.

Requisits i orientacions prèvies

- Haver cursat i aprovat el 1r cicle.
- Tenir coneixement de les Constitucions i Decrets del Vaticà II.
- Haver assimilat les matèries de Sagraments I i II i d'Eclesiologia del 1r cicle.
- Conèixer el diàleg catòlic-romà i ortodox-bizantí.

Objectius

Generals:

- Aprofundir en l'estatut de l'Església local en el disseny de Déu.
- Comprendre el perquè optem per l'expressió *Església local* i no pas *Església particular*.

Específics:

- Estudiar els tres elements que defineixen una Església local: el bisbe, l'Eucaristia i el lloc.
- Aprofundir en la realitat *col·legial* diocesana i en els organismes pastorals *col·legials*
- Aprofundir en la importància de *la sinodalitat* en la vida i en la missió de l'Església local.
- Descobrir les conseqüències pastorals d'aquesta visió de l'Església local des de l'eclesiologia de comunió.

Competències

Competències transversals:

- Capacitat d'organització i planificació del treball intel·lectual, amb esforç i perseverança per portar-lo a terme.

- Capacitat d'anàlisi i de síntesi en els diversos elements que componen la reflexió teològica.
- Capacitat de reflexió, de raonament crític i de discerniment sobre allò essencial i accessori.
- Claredat en el pensament i precisió en l'expressió parlada i escrita a l'hora d'elaborar un discurs teològic, per aprendre a construir el propi coneixement.
- Coneixement de les fonts d'informació bíbliques, patristiques, magisterials, litúrgiques i teològiques sobre la matèria.
- Capacitat d'exposar oralment i per escrit la majoria de les competències específiques.

Competències específiques:

- Comprendre l'especificitat de la *col·legialitat* i de la *sinodalitat* al si d'una Església local.
- Conèixer la importància de l'Església local en la reflexió teològica després del Concili Vaticà II.
- Conèixer l'aportació de Tillard i de Zizioulas en la reflexió sobre l'Església local.
- Conèixer l'aportació del Document de la Comissió Teològica Internacional sobre la sinodalitat en la vida en la missió de l'Església local (2018).
- Adquirir precisió en l'anàlisi teològica de la matèria estudiada.

Continguts

1. L'Església local des de l'eclesiologia de comunió.
2. L'Església local entorn del bisbe, de l'Eucaristia i del lloc.
3. El concepte d'Església local en Tillard.
4. El concepte d'Església local en Zizioulas.
5. La col·legialitat i la sinodalitat, elements constitutius i essencials de l'Església local.
6. *La sinodalitat en la vida i la missió de l'Església local* a partir del document del 2018 de la CTI.
7. Conclusions pastorals.

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

- Es procurarà animar a l'estudi i la reflexió personals.
- Es procurarà d'afavorir el diàleg al si de l'aula.
- Es treballarà a partir de la bibliografia indicada.

Avaluació

Criteris d'avaluació:

- Es tindrà en compte l'assistència, el diàleg i la participació a classe.
- Es comprovarà la consecució dels objectius mitjançant la capacitat de formular i sintetitzar el que s'ha après en el seguiment de la matèria a l'aula i en l'estudi dels textos proposats.
- Es donarà un valor positiu a la capacitat d'elaborar un judici propi a la llum de la informació adquirida.

Tècniques d'avaluació:

- S'avaluaran les competències en l'actitud participativa, en el diàleg a classe i en l'exposició dels textos proposats sobre l'Església local.
- Les competències específiques s'avaluaran mitjançant una prova escrita final sobre la matèria estudiada.

Bibliografia bàsica

- CATTANEO, Arturo, *La Chiesa locale. I fondamenti ecclesiologicali e la sua missione nella teologia postconciliare*, Città del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana 2003.
- CODA, Piero–REPOLE, Roberto (eds.), *La sinodalidad en la vida y en la misión de la Iglesia. Reflexiones sobre el Documento de la Comisión Teológica Internacional*, Madrid: Ciudad Nueva 2020.
- COMISSIÓ TEOLÒGICA INTERNACIONAL, «La sinodalitat en la vida i en la missió de l'Església (2018)», *DdE* 53 (2018) núm. 1092, 418-449.
- FONTBONA, Jaume, *Comunió y sinodalidad. La eclesiología eucarística después de N. Afanasiev en I. Zizioulas y J.M.R. Tillard* (CSP 52), Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya – Herder 1994
- , «La Iglesia local en el contexto ecuménico actual», en Fernando RODRÍGUEZ GARRAPUCHO (ed.), *La Iglesia local: hogar de comunió y misión* (Bibliotheca Salmanticensis. Estudios 293), Salamanca: Universidad Pontificia de Salamanca 2008, 135-168.
- , «La dimensión sinodal y colegial del ministerio apostólico», *Seminarios* 66/2 (2021) 197-214.
- , *La sinodalitat de l'Església* (CPL Libri 48), Barcelona: CPL 2022.
- GRUP MIXT DE TREBALL (JWG) ENTRE L'ESGLÉSIA CATÒLICA ROMANA I EL CONSELL ECUMÈNIC D'ESGLÉSIES (WCC), *The Church: Local and Universal* (Faith and Order Paper 150), Geneva: WCC 1990 [versió catalana en *DdE* 26 (1991)545, 347-348; versió castellana en EO.MONTES 2, 402-405].
- LEGRAND, Hervé – MANZANARES, Julio – GARCÍA GARCÍA, Antonio (eds.), *Iglesias locales y catolicidad. Actas del Coloquio Internacional de Salamanca (2-7 abril 1991)*, Salamanca: UPS 1992.
- MADRIGAL, Santiago (ed.), *La sinodalidad en la vida y en la misión de la Iglesia. Texto y comentario del Documento de la Comisión Teológica Internacional* (Estudios y Ensayos 244), Madrid: BAC 2019.
- MILTOS, Amphilochios, *Collégialité et synodalité. Vers une compréhension commune entre catholiques et orthodoxes* (Unam sanctam. Nouvelle série 7), Paris : Cerf 2019.
- RODRÍGUEZ GARRAPUCHO, Fernando (ed.), *La Iglesia local: hogar de comunió y misión* (Bibliotheca Salmanticensis. Estudios 293), Salamanca: Universidad Pontificia de Salamanca 2008.
- ROUTHIER, Gilles, « La synodalité dans l'Église locale », *Scripta Theologica* 48 (2016) 687-706.
- TILLARD, Jean-Marie Roger, *La Iglesia local. Eclesiología de comunió y catolicidad* (VeI 146), Salamanca: Sígueme 1999.
- VITALI, Dario, *Verso la sinodalità* (Sequela oggi), Magnano: Edizioni Qiqajon 2014.
- ZIZIOULAS, Ioannis, *L'Eucharistie, l'Évêque et l'Église durant les trois premiers siècles* (Théophanie), Paris : Desclée de Brouwer 1994. Versió anglesa: *Eucharist, Bishop, Church: The unity of Church in the Divine Eucharist and the Bishop during the first three centuries*, Brookline (Massachusetts): Holy Cross Orthodox Press 2007.
- , *El ser eclesial. Persona, comunió, Iglesia* (VeI 162), Salamanca: Sígueme 2003.
- , *Comunió y alteridad. Persona e Iglesia* (VeI 178), Salamanca: Sígueme 2009.
- , *L'Église et ses institutions* (Orthodoxie 3), Paris : Cerf 2011.